

Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

A DOKTORI DISSZERTÁCIÓ TÉZISEI

Dobó Gábor

***A Dokumentum című lap és a húszas évek európai avantgárd
folyóiratai: önleírás, kontextusok, modellek***

Irodalomtudományi Doktori Iskola,
dr. Lukács István, a Doktori Iskola vezetője
Az irodalmi modernség program,
dr. Gintli Tibor, a program vezetője

A bizottság elnöke: dr. György Péter
Opponens: dr. Kappanyos András
Opponens: dr. K. Horváth Zsolt
Tag: dr. Kálmán C. György
Tag: dr. Szkárosi Endre
Tag: dr. Tóth Réka
Titkár: dr. Lengyel Imre Zsolt
Témavezető: dr. Tverdota György

Budapest, 2018

A disszertáció célkitűzései

Disszertációmban az 1926–1927-ben, Budapesten megjelent, Kassák Lajos által szerkesztett *Dokumentum* című lap kontextuális elemzésére vállalkozom. Azt vizsgálom, hogy miként függtek össze egymással a folyóirat gazdasági körülményei, elképzelt és tényleges olvasóközönsége, önleírása, szépirodalmi, képzőművészeti és elméleti közleményei, az újságban közölt reklámok, munkatársainak biográfiai előtörténete és a korabeli hazai sajtóviszonyok. Kevesebbet és többet is vállalok, mint általában a folyóiratokkal foglalkozó irodalomtörténeti, művészettörténeti vagy sajtótörténeti tanulmányok. Előbbiekkel szemben nem végzek átfogó műelemzéseket, utóbbiakkal ellentétben pedig nem kínálok a lap történetének minden rendelkezésemre álló adatot átfogó, monografikus feldolgozását. Ehelyett azokra az összefüggésekre, és különösen azokra a feszültségekre vagyok kíváncsi, amelyek a természetüknél fogva *heterogén* avantgárd folyóiraton belül jelentkeznek. Heterogenitás alatt azt értem, hogy a folyóiratokban találkoznak a magyar irodalomtörténet-írásban általában metaforikusan a művészet „belpolitikájának” (például irodalmi művek) és „külpolitikájának” (például az irodalom intézményei) nevezett területek.

Disszertációmban új szemmel nézek az általam tárgyalt rövid korszak irodalmi viszonyrendszerére, amikor azt az avantgárd szerzők szempontjait rekonstruálva vizsgálom. A

korabeli források alapján az avantgárd művészek egykorú perspektívájának megértésére törekszem, így a *Nyugatot* – szemben az irodalomtörténet-írás hagyományaival – az egyik, de nem az egyetlen centrumnak tekintem. Az avantgárd szereplők nem láttak akkora különbséget a *Nyugat* és mondjuk a *Színházi Élet*, a *Napkelet* vagy a *Szózat* című lapok között – hogy egy széles spektrumot rajzoljak fel a Kassákékkal kapcsolatban álló, a hagyományörző modernizmus, a tömegkultúra, a hatalmi elitekhez köthető modernizmus és a szélsőjobboldal egy-egy lapjának segítségével – mint amekkorát a mai értelmező lát. A *Dokumentum* munkatársai az említett lapokat egyaránt a hegemonia létrehozóinak vagy fenntartóinak tekintették, amelyek különböző esztétikai és intellektuális színvonalon a magyarországi kulturális és politikai status quo-t erősítették vagy legitímálták. A *Dokumentum* szerzőinek önleírásait, illetve a velük és műveikkel kapcsolatos sajtóvisszhangot ezért nem egyszerűen különböző művészetszemléletű írók vitáiként elemzem, hanem a hegemoniát támadó és a hegemoniát erősítő diskurzusok összecsapásaként.

A disszertáció módszerei

Munkámban a *periodikakutatás* (periodical studies, periodical research) szemléletmódját és terminológiáját használom. Ennek alapfogalma a *periodikakód*, az a jelrendszer, amellyel a lapok a

társadalmi térben kommunikálnak. A periodikakód segítségével nemcsak a *Dokumentum* tartalma értelmezhető – ez az úgynevezett *belső periodikakódnak* felel meg (internal periodical code), hanem az is, hogy a lapnak mi volt a sajtókontextusa, milyen csatornákon jutott el az olvasókhoz, miként oldották meg a szerkesztők anyagi értelemben a lap megjelenítését, és hogyan terjesztették azt – utóbbi területek alkotják az újság *külső periodikakódját* (external periodical code). A periodikakutatás segítségével rá lehet kérdezni a belső és külső periodikakódok feszültségeire: például olyan problémákra, hogy miért hirdetett a *Dokumentum* csak a polgárok számára elérhető fogyasztási cikkeket (köztük luxustermékeket), amikor elméleti szövegeiben élesen bírálta a kapitalista körülményeket és a munkásosztály szellemi felemelését tűzte ki céljául.

Disszertációm alap kutatásokra támaszkodik, ami azt jelenti, hogy eddig jórészt ismeretlen és részben hozzáférhetetlen közgyűjteményi és magángyűjteményi anyagok alapján igyekszem rekonstruálni egy rövid korszakot, ami a *Dokumentum* folyóirat kiadását és kiadásának előzményeit jelenti 1924 és 1927 vége között. Rekonstrukció alatt nem a téma reflektálatlan, mechanikus, adatoló elbeszélését értem, hanem azt, hogy a szemtanúk torzító vagy manipulatív visszaemlékezései és a későbbi értelmezői automatizmusok mögé nézve az általam újonnan feltárt anyagok alapján (levelezések, analekták), valamint a hozzáférhető, de a témával kapcsolatban eddig korlátozottan

figyelembe vett korabeli sajtó áttekintésével megpróbálom megérteni az avantgárddal kapcsolatos korabeli pozíciókat és értelmezéseket.

A disszertáció eredményei

Habár nem törekszem a téma teljességre törekvő leírására, a disszertáció a *Dokumentum*ról eddig született legrészletesebb elemzést nyújtja. A *Dokumentum előzményei* című fejezetben azt vizsgálom, hogy milyen körülmények határozták meg a későbbi *Dokumentum* kiadását, ami a gazdasági feltételeket, a szerkesztőség toborzását és a formálódó csoport irodalmi mezőben betöltött pozícióját illeti. Elemzem azt a kérdést, hogy a magyar kulturális életbe nem beágyazott és gazdasági tőkével sem rendelkező szereplők, így a *Dokumentum* előzményeinek tekinthető rövid életű lapok milyen stratégiával igyekeztek nyilvánosságot jutni, illetve nyilvánosságot teremteni. Végigkövetem, hogy Kassák és munkatársai miként szervezték meg a hazajutásukat a bécsi emigrációból Budapestre, és ebben a folyamatban milyen szerepet szántak a *Dokumentumnak*. A stratégia része volt, hogy az emigrációból hazatérő Kassák még Bécsből igyekezett megteremteni a saját jogi és szimbolikus legitimációját. 1925 és 1927 között élettársával, Simon Jolánnal együtt rendkívüli tudatossággal és helyzetismerettel építették fel,

illetve igyekeztek befolyásolni Kassák médiareprezentációját és műveinek kritikai visszhangját.

A Dokumentum önleírása és szerkesztéspolitikája: egy „szintetikus” lap című fejezetben kontextualizálom a lapot, amely az 1920-as évek európai avantgárd folyóiratainak jellegzetes csoportjába, az úgynevezett „szintetikus” lapok közé tartozott. A háború után az avantgárd művészek egy része egyfajta szintézisre törekedett, amit nem a múlt eredményeihez visszanyúlva, hanem a különböző kortárs művészeti ágak – sőt, művészen kívüli területek, így a természettudomány, a technika és a társadalomtudományok – ötvözésében véltek megtalálni. A *Dokumentum* nem leíró, dokumentarista megközelítést használt, hanem értelmező, sőt előíró módon foglalkozott saját korával. A tömegsajtóban is rendszeresen tárgyalt témákat úgy válogatta és keretezte, hogy azok együtt egy új minőség, vagy ahogy a korszakban mondták, *szintézis* felé mutassanak.

A Dokumentum korabeli recepciója című fejezetben azt vizsgálom, hogy miként befolyásolta a lap fogadtatástörténetét a *Dokumentum* önleírása, valamint az avantgárd hazai fogadtatástörténetének mintái, ezen belül is a *leválasztás* és *semlegesítés* értelmezési stratégiái. A *Dokumentum* kritikusai a folyóirat közegteremtő törekvésére voltak a legérzékenyebbek, hiszen abban (okkal) az irodalmi mező átalakításának a szándékát érzékelték. Ezt tükrözi a Kassák-művek 1927 körüli recepciója is. 1926-os *Tisztaság könyve* című avantgárd antológiájának

fogadtatása vegyes volt, *Dokumentum* című lapjáról a kortársak hűvösen nyilatkoztak, az *Egy ember élete* című önéletrajzát viszont korábban példátlan méretű kritikai lelkesedés övezte, ami áttörést jelentett Kassák számára. Az *Egy ember élete* korabeli kritikái Kassák avantgárd műveivel szemben értékeli nagyra a művet. A bírálatok úgy látták, mintha az *Egy ember élete* Kassák tudatos szerkesztése vagy éppen akarata ellenére született volna, szemben avantgárd alkotásaival és lapjaival, amelyeket nagyon is átgondoltan, sőt „programosan” hozott létre. Ez a szembeállítás a jutalmazás és a büntetés eszközeivé rendezi az *Egy ember életét* elismerő fogalmakat (*élményeken alapuló, őszinte, tiszta mű*) és a Kassák ekkori avantgárd műveire és a *Dokumentumra* vonatkozó megfelelő ellenfogalmakat (*mesterséges, érthetetlen*). Ugyanezt a kritikai mintát figyelhetjük meg Kassák avantgárd plakátjaival kapcsolatban is, amelyek megélhetést, legitimitást és presztízst biztosítottak a művésznek. A fősodorbeli és a grafikai szaksajtó méltatta az avantgárd művészek, köztük Kassák alkalmazott grafikai és tipográfusi munkáját, de azt leválasztották egyéb avantgárd tevékenységéről (mint a *Dokumentum* szerkesztéséről) és vonatkozó elméleti szövegeiről.

A *Dokumentum megszűnésének okai* című fejezetben az ehhez vezető okokat vizsgálom. Az irodalmi nyilvánosság szerkezetében a lap nem tudott magának komoly pozíciót szerezni. Sem a politikai és cenzurális viszonyok, sem a korabeli szellemi közeg nem kedvezett a *Dokumentumhoz* hasonló, radikális

programot megfogalmazó lapoknak, amelyek nem találtak támogató közegre, erős anyagi bázisra.

Az avantgárd értelmezésének mintái a magyar sajtóban a 20. század első évtizedeiben (1909–1926) című fejezetben azokat a kutatási irányokat igyekszem folytatni, amelyek a magyar avantgárdot az *irodalmi mező* részeként elemzik. A korabeli irodalmi mező dinamikáinak megértéséhez a *Dokumentum*, illetve a kortárs avantgárd és modernista lapok programszövegeit olvasom össze egymással. Ezzel a szemmel vizsgálom a korabeli sajtót, amikor az avantgárdról író kritikusokat *kapuőröknek* tekintem, akik az *új belépőket* ellenőrzik. A kritikákat pedig olyan szövegekként értelmezem, amelyek az adott korban és helyzetben kimondható dolgokat körvonalazzák: ez magyarázza az avantgárd „érthetetlennek” vélt nyelvvel kapcsolatos korabeli diskurzus jelentőségét. Azokra a stratégiákra voltam kíváncsi, amelyek segítségével az avantgárd szerzők igyekeztek legitimitációt szerezni maguknak az irodalmi mezőben; illetve azokra, amelyekkel az ellenérdekelt kritikusok próbáltak megbélyegezni, semlegesíteni vagy kijelölni (ami egy bizonyos műalkotás elismerését jelentette ugyanannak a szerzőnek egy másik műalkotásával szemben) egyes avantgárd műveket.

Az európai avantgárd folyóiratok hálózata és modelljei az 1920-as években című fejezetben a *Dokumentum* nemzetközi kontextusát értelmezem. Az avantgárd hálózat működésével kapcsolatban a *kulturális transzferek* elmélete segíthet árnyalt

képet adni. Ez a megközelítés az avantgárd lapok viszonyát nem a hierarchikus „kisugárzás” vagy „hatás” szerint, de nem is akadálytalan áramlásként képzelem el, hanem átértelmezések sorozataként, ami fontos eszközt ad a kelet-közép-európai (és más, hagyományosan „periférikusnak” tartott, például dél-amerikai) kultúrák vizsgálatához. A kulturális transferek alapján sikeresen értelmezhetőek azok a *Dokumentum*hoz hasonló kelet-közép-európai lapok, amelyek eredetileg összeférhetetlen irányzatok elemeit használták fel saját programjuk megalkotásához, egyaránt hivatkozva a francia szürrealizmusra, a nemzetközi konstruktivizmusra és az olasz futurizmusra. Disszertációmban ezek a *Dokumentum*hoz hasonló „szinkretikus” lapok nem másodlagos jelenségek, hanem a nemzetközi trendeket kritikusan újraértelmező és felhasználó folyóiratok, amelyek olykor trendformálók is voltak, tehát visszafelé, „nyugat” felé is hatottak – erre Kassák Bécsben szerkesztett *Ma* című lapja csak egyetlen példa.

Vizsgálatom során a lapok önleírását és egy mai értelmezői tendenciát is felül kellett bírálnom. Az avantgárd lapok, és azok mai értelmezői egyaránt azt sugallják, hogy az avantgárd folyóiratok legfontosabb tulajdonsága, hogy demokratikus, nem-hierarchikus, soknyelvű, transznacionális, a *flow*-ra épülő *network*öt alkottak. Valójában ez csak sok megszorítással volt igaz vagy nem tartozott a lapok fő funkciói közé, és esetenként mást és mást jelentett. Ezt három, a

Dokumentum modelljének tekinthető és egymást is hirdető, hasonlóan felépülő, de eltérő szerepű lapról írott esettanulmányban mutatom ki. A *Manomètre* például valóban egy nem-hierarchikus hálózatot képzelt el, de ezzel inkább kivételnek tekinthető, és a szerkesztőik anyagilag független, az irodalmi intézményrendszeren kívülálló helyzetével magyarázható. A mások mellett Le Corbusier által szerkesztett párizsi *L'Esprit Nouveau* legfőbb ambíciója az volt, hogy piaci szereplőket nyerjen meg a lapban hirdetett radikális modernizációs javaslatok megvalósításához, nem is eredménytelenül, még saját pavilonjuk is volt a párizsi világkiállításon. Az ugyanekkor hasonló témákkal megjelent római futurista *Noi* a fasiszta kultúrpolitikát kívánta formálni, várakozásaihoz képest csekély, de kimutatható sikerrel – ennek érdekében pedig kifejezetten hierarchikusan írták le az autentikusnak vélt olasz futurizmus és a másodlagosnak ítélt külföldi avantgárd irányzatok viszonyát. Ezekkel szemben a mindkét lapra hivatkozó (sőt ezektől cikkeket is fordító és reprodukciókat is átvevő) *Dokumentum* Budapesten szélsőségesen baloldalinak és utópisztikusnak számított, és elszigetelt maradt.

A disszertáció témakörében megjelent publikációk

Framing Futurism in Hungary (1909–1944) = Günter Berghaus (ed.), *International Yearbook of Futurism Studies*, Berlin, De Gruyter, 2018. [megjelenés előtt]

Hungarian Culture +/- Europe: Positions and Self-Images of Avantgarde and Modernist Movements in Hungary (1915–1968) = Sasvári Edit, Turai Hedvig, Hornyik Sándor (eds.) *Art in Hungary 1956–1980: Doublespeak and Beyond*, Thames & Hudson, London. (Szeredi Merse Pállal), 2018 [megjelenés előtt].

“*The heart of Austria is not the center, but the periphery*”— *Avant-Garde Magazines in East-Central Europe = Beyond Klimt: New Horizons in Central Europe*, Belvedere, Bozar, Bécs, Brüsszel, kiállítási katalógus. (Szeredi Merse Pállal), 2018 [megjelenés előtt].

Kassák Múzeum: a magyar avantgárd múzeuma, Tiszatáj, 2017. december, 155-164 (Sasvári Edittel)

Dadául írni és újraírni: Kassák Lajos és Tristan Tzara eddig kiadatlan leveleiből (1922, 1956, 1959), *Helikon*, 2017/1, 143-156.

The Self-Description of Lajos Kassák's Avant-Garde Magazine Dokumentum (1926–1927) = Gábor Dobó–Merse Pál Szeredi (eds.), *Local Contexts / International Networks: Avant-Garde Journals in East-Central Europe* (proceedings of the International Conference held in the Kassák Museum, 17–19 September 2015), *The Avant-Garde and Its Journals*, 2, Kassák Foundation, Budapest, 2017 [megjelenés előtt].

Nemzedékváltás, szintézis és az új társadalom programja: a Dokumentum Budapesten 1926–1927-ben = Balázs Eszter, Sasvári Edit, Szeredi Merse Pál (szerk.), *Művészet akcióban: Kassák Lajos avantgárd folyóiratai A Tett-től a Dokumentumig (1915–1927)*, Petőfi Irodalmi Múzeum–Kassák Múzeum, Kassák Alapítvány, Budapest, 2017.

Generation change, synthesis and a programme for a new society: Dokumentum in Budapest, 1926–1927 = Balázs Eszter, Sasvári Edit, Szeredi Merse Pál (eds.), *Art in Action: Lajos*

Kassák's Avant-Garde Journals from A Tett to Dokumentum (1915–1927), Petőfi Irodalmi Múzeum–Kassák Múzeum, Kassák Alapítvány, Budapest, 2017.

A futurizmus Magyarországon (1909–1944), Irodalomtörténeti Közlemények, 2016/6, 709-728.

Imagining the War: 'Frenzied Futurists' and 'Traacherous Italians' Portrayed in Hungarian Newspapers of the 1910s in Gábor Dobó, Merse Pál Szeredi (eds.), *Signal to the World – War, Avant-Garde*, Kassák, Kassák Museum, 2016, 52-69.

The Kassák Museum: the museum of the Hungarian avant-garde, *Letterature d'Europa e d'America*, 4, Firenze University Press, 2015, 599-610. (Sasvári Edittel).

Un'automobile da corsa è veramente più bella della Vittoria di Samotracia? L'eco della campagna futurista contro l'arte classica sulla stampa ungherese = Sárközy Péter (a cura di), L'eredità classica nella cultura italiana e ungherese del Novecento dalle Avanguardie al Postmoderno, Sapienza, Roma, 2015.

Kassák Lajos Egy ember élete című önéletrajzának fogadtatása 1927-1928-ban, *Literatura*, 2015/3.

Elképzelni a háborút: „örjögő futuristák” és „áruló olaszok” a tízes évek közepén megjelenő magyar lapokban, *Irodalomismeret*, 2015/1, 69-78; u.e. = Kappanyos András (szerk.), *Emlékezés egy nyár-éjszakára: Interdiszciplináris tanulmányok 1914 mikrotörténelméről* Budapest, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, 2015; u. e. = Dobó Gábor, Szeredi Merse Pál (szerk.), *Jelzés a világra: háború – avantgárd – Kassák*, *Az avantgárd és folyóiratai* 1), Kassák Alapítvány, 2015, 52-68.

„Kissé furcsán hangzik ez: futurista, akiből akadémikus lett” – Marinetti a két háború közötti magyar sajtóban = Török Dalma (szerk.), Délszaki kalandok: magyar írók Itália-élménye 1890-1950 / Episodi mediterranei: esperienze italiane degli scrittori ungheresi 1890–1950 (kétnyelvű kiállítási katalógus), Petőfi Irodalmi Múzeum, Budapest, 2014, 120-130.

“Suona assai strano: un futurista che è diventato accademico” – Marinetti sulla stampa ungherese tra le due guerre (riassunto) = Dalma Török (a cura di), *Délszaki kalandok: magyar írók Itália-élménye 1890–1950 / Episodi mediterranei: esperienze italiane degli scrittori ungheresi 1890-1950*, Petőfi Irodalmi Múzeum, Budapest, 2014, 224-225.

Quarant’anni d’avanguardia: quattro lettere inedite di Tristan Tzara e Lajos Kassák = Ioana Bot, Angela Tarantino (a cura di), *Storia, identità e canoni letterari*, Firenze University Press, Firenze, 2013, 77-90.

Magyarország 1945–2002. Az irodalmi dimenzió: a kötetről/Hungary 1945–2002. The Literary Dimension: A Reading (függelék) = Beatrice Töttössy, *Ungheria 1945-2002: La dimensione letteraria*, Firenze University Press, Firenze, 2012, 200-219.

A Noi című folyóirat és az olasz avantgárd önreprezentációja a fasizmus időszakában = Angyalosi Gergely, E. Csorba Csilla, Gintli Tibor, Veres András (szerk.), *Egy közép-európai értelmiségi napjainkban. Tverdota György 65. születésnapjára*, Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsésztudományi Kar, Budapest, 2012, 419-426.

A közönség nevet, az elnök komor arccal néz maga elé”: F.T. Marinetti előadása a Magyar Tudományos Akadémián, *Helikon irodalomtudományi szemle*, 2010/3, 438-446.

Tudósítások, cikkek, tanulmányok a futurizmusról a 20-as, 30-as évek magyar sajtójából, *Helikon irodalomtudományi szemle*, 2010/3. (bibliográfia), 506-507.

Előadások a disszertáció témakörében

2017. október 5-7, *Between Commitment and Critic. Challenges of the Hungarian Avant-Garde in Mainstream Position During the Commune of 1919, Peripheries of the European Revolutionary Process(es) Conference*, European University Institute, Florence (Balázs Eszterrel).

2017. június 28-30, *Framing Futurism in Hungary (1909–1944)*, ESPR-it, *Conflict in the Periodical Press* Milánó, International University of Languages and Media.

2016. november 3, *A művészet mint dokumentum: a Dokumentum (1926–1927) című avantgárd folyóirat irodalomfelfogásáról, Hagyomány, szépség, kísérletezés a magyar irodalmi modernség korában*, Az ELTE BTK Modern magyar irodalmi tanszékéhez tartozó doktori programok hallgatóinak konferenciája, Petőfi Irodalmi Múzeum,

2016. október 13, *Writing Dada – Correspondence between Tristan Tzara and Lajos Kassák, Dada Techniques in East-Central Europe (1916–1930)*, Kassák Múzeum.

2016. június 8-10, *Első világháborús avantgárd folyóiratok a múzeumban: kiállítás a Ma folyóirat budapesti időszakáról (1916–1919)*, „E nagy tivornyán” – Interdiszciplináris konferencia, MTA BTK ITI (Szeredi Merse Pállal).

2016. június 1-3, “*Artistic research*” or “*Incomprehensible metaphysical poetics*”? *Debates about Lajos Kassák’s Budapest-based Magazine, Dokumentum (1926–1927), Quest/Investigation*, European Network for Avant-Garde and Modernist Studies (EAM), Université Rennes 2.

2016. május 27-28, *Hungarian Culture ± Europe: Positions between East and West in the Self-Image of Hungarian Art (1918–1979), Contested Spheres: Actually Existing Artworlds under Socialism*, Kassák Múzeum és a Translocal Institute for Contemporary Art, Budapest (Szeredi Merse Pállal).

2015. november 20, *The self-description of Kassák’s avant-garde magazine Dokumentum (1926–1927) and the hegemonic discourse in Hungary, Elites in the 20th Century: Continuity or Discontinuity* – Interdisciplinary workshop, Institute of Art History – Academy of Sciences of the Czech Republic.

2015. november 5. *Avantgárd és folyóirat-kutatás Kelet- és Közép- Európában (egy konferencia tapasztalatai)*, Lakatos Éva emlékkonferencia, Országos Széchényi Könyvtár – Petőfi Irodalmi Múzeum (Szeredi Merse Pállal)..

2015. szeptember 18, előadás: “*Extraterrestrials in Budapest*” – *Self-description of Kassák’s avant-garde magazine Dokumentum (1926–1927) és Signal to the World – War ∩ Avant-Garde ∩ Kassák* (Szeredi Merse Pállal és Rudas Klárával), Local Contexts / International Networks – Avant-Garde Magazines in Central Europe (1910–1935) konferencia, Budapest, Kassák Múzeum.

2015. szeptember 10, előadás: ‘*Signal to the world*’: *War, avant-garde, Kassák, The 4th International Conference of the European Society for Periodical Research (ESPRit)*, Stockholm (Szeredi Merse Pállal).

2015. június 16, előadás: *Kassák Lajos Egy ember élete című művének korabeli fogadtatástörténete (1927–1928)*, MTA BTK ITI.

2015. március 19, előadás: *Az avantgárd és folyóiratai: meg lehet-e írni a múltellenes lapok történetét? – az Avantgárd és folyóiratai: kontextusok, kapcsolatok, megközelítések* című előadás-sorozat részeként a Kassák Múzeumban.

2014. szeptember 15–17, *Elképzelni a háborút: futurizmus a tízes évek közepén megjelenő magyar lapokban, „Emlékezés egy nyár-éjszakára”* – Interdiszciplináris konferencia 1914-ről, MTA BTK ITI.

2013. május 29-31, *Un’automobile da corsa è veramente più bella della Vittoria di Samotracia? – L’eco della campagna futurista contro l’arte classica sulla stampa ungherese*, MTA–Accademia dei Lincei, XII. magyar-olasz művelődéstörténeti konferencia: *A klasszikus örökség továbbélése a XX. századi magyar és olasz kultúrában az avantgárd és a posztmodern között*, Budapest.